

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nándorfehérvár felé.

A kicsi dolgokat kettőhöz hasonlítják: vagy a borshoz vagy a tökmaghoz.

Nem vitás, melyik kategóriába sorolható Szerbia?

Sőt van még egy, Szerbiához hasonló nagyságu termék, melyről azt mondja a nóta, hogy kicsi vagyok én, majd megnövök én, mint a paszuly a fazékból, kidagadok én.

Valószínűleg ezt a harci dalt tartja szem előtt a szerbek vitéz hazája, mikor minden áron ki akarja kerekíteni határait Magyarország és Ausztria rovására. Minden áron: ez annyit jelent, hogy háború árán is; a minél drágább árat képzelni nem lehet.

Szerbiában a fejeket egészen megköttyogositotta a nagyszerb hőbort. Elfelejtettek tőle mindent, a mit pedig nem ártott volna észben tartani. Ma már nem tudja Szerbia, hogy őt a törökök elpáholták 1877-ben s csak Magyarország és Ausztria közbenjárására gyarapodtak területben valamelyest.

Elfelejtji, hogy pár év múlva még a sokkal fiatalabb Bulgária is ráverte a tanulságot s ismét magyar és osztrák közbenjárásra menekült Szerbia a csuffátételtől.

Hálából — a Balkánon így szokás — most ellenünk támadna Szerbia.

Mi lehet a magyarázata ennek a hetvenkedésnek?

Arra gondol önkéntelenül mindenki, hogy Szerbia hátamögött Oroszország áll. Ez így is van szóról-szóra: Szerbia mögött Oroszország valóban áll. De hogy meg is mozdulna, az már kétes. Az orosz külügyminiszter megpróbálkozott már nem egy elszórással és ravasz fogással Szerbia javára. Mindenik alkalommal fellobogott a már-már kialvóban levő örültség s a szerbek ismét újabb és újabb határkitolásokra rajzoltak bele a térképekbe. A nagyhatalmak közbe akartak lépni Belgrádban a rend érdekében! Oroszország nem csatlakozott hozzájuk, neki nem kell a rend. Hanem azért hadakozni az Orosz mostanában nem fog. Nem engedi a francia pénzes zsák.

Szidni szokás a pénzes zsákot, akár a bokrot. Hanem azért most mégis ez a pénzeszsák egyedül buktathatja meg a háborus irányzatokat. Az orosz állam mesés számu milliókkal adósa a francia tőkepénzeseknek s a francia úgy gondolkozik, hogy elég volt egyelőre az orosz-japán háború. Az is fenyegető volt a francia tőkésekre. Ha most a nemrég elvert, vezéreiben korrumpált, legénységében tudatlan orosz hadsereg ismét vereséget találna szenvedni, kikerülhetetlen volna az államháztartás csődje.

Ez a magyarázata annak, hogy a fran-

cia közvéleménye éppen olyan önzellenül támogatja Magyarországot és Ausztriát a béke fenntartására irányuló törekvéseiben, mint Németországot. Mert szép a szövetség, a rokonszenv és a barátság, de mégis csak legszebb a pénz.

Szerbia azt hiszi, neki nincs már veszteni valója. Azt gondolja, van már a Habsburgoknak annyi szláv alattvalójuk, hogy a fele is elég lenne; mire még több. Területüket tehát nem féltik, az emberélet pedig odalent olcsó. A háboruban a becsület is kockán forog; no de szerencsére a királygyilkosság óta odalent a nemzeti becsületet is kivégezték sortűzzel, radikálisan. A radikális miniszterium tehát azt hiszi, csak nyerhet a háborúval; legrosszabb esetben sem veszíthet semmit.

Az bizonyos, hogy a vereség után Horvátország mellé, Bosznia tetejébe még Szerbiát is bekebelezni kész örület volna. Hadi kárpótlást sem lehetne kapnunk. Van azonban a szerbek kezében három város, a melyeket magyar vér a magyar történelem legszebb lapjaira irt fel, a melyek nevét ott tanulják a történelemben, a melyek költőinket ihlették, iróinkat lelkesítették: Nándorfehérvár, Szabács és Galambóc.

Három vár a Duna mentén. Ma romkeltő, főváros a harmadik, de egykor a magyar állam végvárai voltak, dicső har-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Smain.

Írta: Roll Ernest.

A sivatagban voltunk; a messze távolból egy fuvola tiszta, lágy hangjai töltötték be a levegőt. Saffi és én éppen erős homokvihart éltünk át és a kertek és pálmák azon tájkára jutottunk, melyben a levegő szinte nyomasztólág nehezedett az emberre. Tavéink lomhán haladtak a fasorokba, melyeket száraz földből emelt barna falak határolták, Tavéink hátáról, jobbra és balra, árnyékos apró pataktoktól átszelt kertekre nyílt kilátásunk, melyekben sajátságos törzsű, tömör, zöld gíngászi pálmákat észleltünk: az emberek közel-létét, helyesebben jelenlétét a szabályszerűen és művésziesen készült források, valamint a pálmák rendszeres ültetése árulta el; minden egyes fa zöld pázsitos, kerekded helyre volt ültetve, a mi világosan bizonyította a gondos emberi kéz ápolását. Azonban messze földön sem mutatkozott egy emberi lélek se; egy kutya sem melengette tagjait a forró napsugárban, minden olyan kihaltnak látszott, csak a messze távolból hangzottak a fuvola édes dallamai, majd szeliden, andalítóan, majd bizarr negédeskedéssel majd pedig pogány, vad szilajsággal, mintha valami titokzatos rejtekhelyről fakadtak volna.

Hallgatózva megállottam és tekintetemmel a kertek bokrában kutattam a sajátságos fuvolás után.

— Ki fuvolázik ilyen csodálatos szépen? — kérdeztem kísérőmtől.

Saffi lassan behunyta a jobb szemét (mert a bal szemét valószínűleg egy pusztai verekedésben kiverték) és nyugodtan felelt:

— Valami kertész lesz, aki a fák sűrűjébe rejtőzött. Valamennyien, akik csak a Sidi-Matou sivatagban laknak, kertészettel foglalkoznak.

A fuvola pedig csak folytatta tovább lágy dallamait és úgy éreztük, mintha forró arcunkba üdítő hideg vizet fecskendeztek volna.

— Bizonyosan szerelmes — folytatta Saffi ásitozva.

— Miből gyanítja ezt?

— Ha az afrikai szerelmes, mindig fuvolázik, így tartják ezt nálunk a sivatagban.

— És maga azt hiszi, hogy a fuvolás egyedül ül egy pálma alatt és mulattatására játszik?

— Hiszem és tudom... bizonyos, hogy egyedül van... ha nagyon szerelmes, akkor az egész napot ezzel tölti, sőt talán még az éjszakával is megtoldja.

— De hiszen a kedvese nem hallhatja.

— Se baj! A saját lelkéből, a saját szívének játszik... a szíve meghallja.

Ismét a dallamra figyeltem. Saffi felvilágosításai még érdekesebbé tették. És a dallamból igyekeztem a fuvolázó lelkületét megítélni; ezek a trillák, cifrázások és hangcsoportok gyermeteg lélekre vallottak, mely túlárad az örömtől és boldogságtól.

— A hangok közelednek, — mondtam Saffinak.

— Persze, persze, hisz ez Smain!

Saffi szeme, ámbár csak a jobbikat használhatta, kitűnő látóképességgel bírt. Én nem vettem észre addig senkit, míg hirtelen egy fehérbe öltözött ifju előttünk felbukkant; szemét a földre sűtötte; ujjai pedig egy vörös cifraszóval díszített pásztorsípon játszadoztak. Meztelen lábával csak lassan haladt a sötétzöld pálmások között.

Saffi az araboknál szokásos erőteljes hangon megszólította: a legény abba hagyta játékát s midőn fejét felemelve minket megpillantott, barátságosan mosolygott felénk. A következő pillanatban átugrotta a falat és gyors beszédbe bocsátkozott Saffival, mialatt engem szokatlan kíváncsisággal végig nézett, mert Sidi Martouba csak ritkán vetődnek idegenek és Smain maga sem szerethetett még magának elég világismeretet.

— Mit beszél? kérdém Saffitól.

— Elmondtam neki, hogy holnap már talán Touggourtban leszünk, ahol nyolc napig szándékozunk maradni. Ő meg azt mondta, hogy az ő szíve is ott lesz Oreidával.

— Hogyan, a kedvese Touggourtban lakik?

— Ott... táncosnő.

Smain mosolygott, mert bár egy szót se értett franciául, megsejtette, hogy a kedveséről beszélgetünk és ez nem lélemlítette meg, sőt ellenkezőleg, naiv örömet szerzett neki. Elkísért bennünket a falug és utközben ismét megszólaltatta sípját, szívének-lelkének hű szó-

cok, regés küzdelmek színterei. Ezeket ismét a magyar korona ékkövei közé beiktatni: olyan cél, a melyért érdemes kardot rántani.

Ha a szerbek azt üzenik, hogy joguk van olyan területre, a mely soha nem volt az övék, mi visszaüzenhetjük, hogy nekünk is van jogunk a szerb királyság fővárosára és más városaira, mert azokat a mi őseink bírták és védték és írták bele kitörülhetetlen betűkkel a világtörténelembe!

Ha valóban háboruba viszi Szerbiát az örület, nehéz elhinnünk, hogy győzelemről csak ábrándoznék is. Mégis rohan előre, fejfel a falnak. A kijózanításnak lassankint már csak egy módja marad: újra magyar katonák vig dala Nándorfehérváron, Szabácson és Galambócon, régi dicőségünk régi emlékein.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 26.

Elnök Návay Lajos alelnök. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után a Ház harmadszori olvasásban is megszavazza az ujoncmegajánlásról szóló javaslatot. Következik a házadóreform szakaszonkénti tárgyalása.

Pető Sándor a tizenhatodik szakaszhoz szól. A Budapesten divatozó albérletről beszél. Nem helyesli azt, hogy a hónapos szobák és hónapos ágyak kiadót megadóztassák, mert ez sem foglalkozásnak, sem keresetnek nem tekinthető. Van egy elfajulása is a háztulajdon körüli visszaéléseknek és ez a főbérlet. A főbérlet az utóbbi időben egész divatossá lett, s természetes, hogy a főbérleti rendszer elé az amugy is agyonpanyargatott lakók ellen irányul. A főbérleti rendszer teljes és törvényileg kimondott eldöntését kívánja.

Polónyi Géza szintén a házbéruzsorások el-

len beszél. A főbérleti rendszert tarthatatlannak véli.

Mezőfi Vilmos polemizál Polónyival. Igazat ad Pető Sándornak abban, hogy semmiféle hónapos szoba kiadást, vagy pláne ágykiadást nem szabad foglalkozásnak tekinteni és azt megadóztatni. A foglalkozásnak e nemét a kényszerűség szűli, mert olyan horribilis a házbér, hogy annak egyrészt ilyen uton módon kell megtéríteni.

Lázár Pál sem helyesli a főbérleti rendszert. Lesznek és vannak házigazdák, akik csak azért adják főbérletbe házaikat, hogy ne kelljen nagy adót fizetniük. Mert ha valamelyiknek harmincezer korona az évi jövedelme, főbérletbeadás esetén csak tizenötezer korona jövedelem után fizet adót s természetesen ezek a dolgok a házbéruzsora elősegítésére vannak csak. Módosítási javaslatot nyújt be a főbérleti rendszer ellen.

Bródy Ernő: Nemcsak a főbérleti rendszer oka a lakók kistipolyozásának, hanem a heti és havi bérfizetési rendszer is. Valóságilag megnyúzzák a csékélykeresetű embereket, akik aránylag kétszer annyi bért fizetnek, mint azok, akik negyedévenként fizetik a házbért. Az ennek folytán keletkezett nyomást példákkal, statisztikai adatokkal igyekeznek bizonyítani.

Wekerle a fővárosról.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az előtte felszólalók igen sok szomorú dolgokat hoztak fel, de a nyomorral úgy hozakodtak elő, mintha ez specialitása lenne Budapestnek. Pedig nyomorral találkozunk minden nagy, hirtelen fejlődött világ városban. Ha nyomor van, azt tisztán annak lehet tulajdonítani, hogy fővárosunkba jön a vidékről minden éhes, keresetnélküli ember. A nagy lakásszükséglet és lakásinségnek pedig már természetszerű következménye a lakásbérek felemelése. Lázár Pál módosítási indítványát nem fogadja el, épen azért, mert a főbérleti rendszer ellen irányul. A kormány minden fáradozásával azon van, hogy mielőbb megvalósulhasson az a terv, hogy Budapesttől kedvező természeti adományánál fogva főváros legyen. Fűrdőváros pedig csak úgy lehet, ha az olcsó megélhetés biztosítva van és Budapestnek is lesznek olyan penzió-szerű intézményei, mint milyenek vannak a külföldi fűrdő városokban. Lázár Pál módosítási indítványát nem teszi magáévá és kéri a

Házat, hogy a tizenhatodik szakaszt változatlanul fogadja el.

A Ház változatlanul fogadja el a szakaszt. A tizenhetedik szakasz tárgyalásánál Sümegi Vilmos felszólalása után Polónyi Géza beszélt. Több kívánni valót sorol föl és kiigazításokat ajánl.

Polónyi végül az egy- és két szobás lakások adókulcsának leszállítását indítványozza.

Wekerle Sándor: Az adóreformnak olyanok kell lennie, hogy minden rázkódás nélkül legyen az keresztülvihető. A házbéruzsora a szociálista mozgalmaknak, követeléseknek tulajdonítható. A beadott módosítási javaslatokat Sümegi módosítása kivételével elvetni kéri a miniszterelnök.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Zsidókérdés Boszniában Az egyenlőség kérdését klasszikusan próbálják magyarázni a boszniai zsidók.

Tudvalevőleg a tervezett bosnyák alkotmány szerint a tartománygyűlésbe kuriák szerint választanak majd képviselőket a katolikusok, görög keletiek és mohamedánok. Ez a három a bosnyákok vallása. A képviselők száma úgy állapíthatnák meg, hogy minden 25,000 lakosra esnék egy-egy képviselő. Most azonban mikor a hatalomról van szó, egyszerre előállnak a zsidók is és követelik, hogy legyen zsidó-bosnyák választó kuria is. Ők ugyan csak 11,000-en vannak, de azért annyi jog kell nekik, mint 25,000 kereszténynek vagy mohamedánoknak. Így kívánja ezt az egyenlőség és az Egyenlőség. Mindjárt meg is mozgatták előbb a bécsi, azután a magyarországi zsidó vezéreket s azok elkezdtek a kormányt szorongatni, követeljen minden boszniai zsidónak több mint dupla jogot a többiek felett, az egyenlőség nevében. Állítólag ígéretet is kaptak ilyen értelemben; így kívánja az egyenlőség.

Vajjon ha a boszniai — szintén maroknyi — protestánsoknak is eszükbe jut kuriákat követelni, arra mi lesz a válasz?

szólóját Smain az egész napot társaságunkban töltötte és folyton szép dalaival szórakoztatott bennünket. Sőt mikor az arab falun végigkálauzolt, hol a csinos gyermekek, biborba öltözött leányok sárga virágokat hordanak a bal orlyukukban, míg a fehérbe öltözött falusi legények szinte tultengő negédséggel felleobogó tüzek körül táncolgattak, egy pillanatra sem vette le Smain ajkáról a flótáját és ujjai folyton gyöngéden futottak a kedvelt hangszeren végig. És mikor az éj beállt és Smain dallamai mind bugó szerelemmé változtak, úgy éreztem, mintha Oréida ott lebegne a homok-sík felett, hogy kedveséhez közelebb juthasson. Smain alig volt tizenhat éves, magas, karcu növésű, mint a nád; poétikus szép arcában, nagy szemében majd a derengő remény lobogott fel, majd a fájdalmas vágy haldoklott.

Oréidát még félgyermekeknek képzeltem; olyan pusztai virágnak, mely hirtelen nyílik és épp oly hirtelen hervad el. Ezek a virágok néha meglepő szépek szoktak lenni. Mindezt úgy képzeltem a fuvola dallamából. Elmondtam Saitinak és megkértem, hogy kérdezze meg Smaintól, vajjon olyan-e Oréida, mint aminőnek én képzeltem.

Még sokkal szebb, — mondta Smain. — Olyan, mint egy fiatal gazella, mint az a nap, mely a rhamzan ünnepeket követi.

Azután folytatta játékát, míg Saffi pipára gyújtott és a hold a pálmakert mögött teljes pompájában előünt. Saffi fölényes nyugalommal szólalt meg:

— Legszívesebben elkísérné bennünket Touggourtba, hogy ott Oréida lábainál lelkét

kilhelhesse; de az apja Said Ben-Kouider kényszeríti Sidi-Martontban maradni, hogy a datolyák csomagolásánál segítségére lehessen; azért olyan szomorú most Smain.

A következő napon Touggourtba érkeztünk és este Saitival és a nomádok Saidjával (az afrikai vándortörzsek elnökléljét így hívják) a »Frans Café de Dansusesbe mentünk, mely a város nyugati végén volt. A kávéházban sipok üvöltöttek olyan vad összevisszaságban, mintha a pokol tüzeire kárhoztatott lelkek lettek volna. A kertben fényes tüzek lobogtak és a dobok fűlsiketítő zajától megremegett az egész sivatag.

A kávéházban szépszámu arab gyülekezett, valóságos nomádok, egy része rongyokba bukolva, a másik része gazdagon öltözve; valamennyien komoly figyelemmel kísérték a táncokat, melyeket előtűk, a divánsorok között a nők, mindig párosan lejtek.

— Figyelmeztessen majd, ha Oréida fel lép, — mondtam Saitinak, mialatt Smain bő öltönyét rendezgette, kényelmesen elhelyezkedett és cigarettáját durva, barna kezével megsodorta.

A táncosnők jöttek-mentek. Rendkívüli testalkatu, tarkára festett nők, kik — mint Balsac bolondjáról mondja, — inkább a legbizarrabb színek vegyülékét képezték. Önkéntül azt gondoltam magamban, hogy Smain févelajátéka ezek közül egyikét sem illetheti.

Az idő haladt és a sipok fűlsiketítő üvöltése ellenére is kábultni kezdtem már a »Kifé-

... Saffi megérinté karomat: Sidi (uram) itt van Oréida.

Feltekintettem és figyeltem a táncosnőre, ki egyedül lépett a terembe. Vastag, kövér alak, ráncosodó arccal. Fáradt, unott arckifejezéssel lépegetett lassan előre és a tömeg közepére érve, megállt. Azután sajátságosan összekuporodott, kinyújtotta karjait, lábával dobogott és időről-időre önmaga körül forogva járkált a teremben fel s alá.

— Ez nem lehet Oréida, — mondom Saitinak, különös trélláján jóízű nevetve. — Ez valamennyi táncosnő között a legrutabb és egyszersmint legöregebb is.

— De uram, ez Oréida, — ha nem hiszi kérdezze meg a Smaintól.

Kénytelen voltam tehát ehhez a nagy potentához fordulni, aki szénfekete szemével szinte elnyelte az elvirágozott táncosnőt. Kérdésemre némán, méltóságteljesen biccentett a fejével. E pillanatban a táncosnő megállt előtűnk, felénk nyújtotta husos homlokát miközben rejtéyes sphinxmosolyával jutalmazott meg bennünket. Mialatt én egy ezüstpénzt nyomtam a szemöldöke fölé. Saffi arab nyelven néhány szót váltott vele; nem értettem belőle egyebet, mint Smain nevét.

A hölgy mosolyogva, torokhangon válaszolt és engem abban a meguszteltetésben részesített, hogy bágyadt szemével felém kacintott, azután táncolva bágyadt szemével felém kacintott, azután táncolva, kezét csodálatosan mozgatva, lábával topogva tovább kigyózott.

És Smain »ezt szereti?! — ordítottam Saffi felé.

Mi a fuzió feltétele? A függetlenségi párt hivatalos lapja ma cikket közöl *Ságh* Manó országgyűlési képviselőtől. A cikk a függetlenségi párt és az alkotmánypárt fuziójának feltételeivel foglalkozik

Mindenekelőtt megállapítja a függetlenségi párt programját, ekképen:

1. Politikai önállóság, függetlenség a pragmatica sanctio keretében.
2. Általános választói jog.
3. gazdasági függetlenség;
4. Önálló bank.
5. Demokratikus szellem az állami élet minden nyilvánulásában.

(Ha az önálló hadsereget külön nem említtem, nem azért történt, mintha azt elszakítani akartam volna, hanem azért, mert ez a politikai önállóságnak és függetlenségnek amúgy is attribútuma.)

A függetlenségi párt (?) programjának illetően módon meghatározása után, ezt írja:

— Ha a 67-esek e programmpontokat elfogadják, amint hogy ei is fogadhatják, akkor zászlójukra is írhatják és a pártok már mostani egyesülésének semmi akadálya nincsen és úgy a függetlenségi, mint az alkotmánypárt tanúsíthatnak egymás irányában annyi előzékenységet, hogy ez egyesült párt elnevezésében, már a presziizs okából is, mindkét párt nevét vegye fel.

A politikai helyzet.

Kossuth Ferenc a tegnapi pártvacsorán mindeképpen igyekezett híveit megnyugtatni, de azt maga is bevallotta, hogy a bankkérdésben nagy nehézségek vannak és hogy a függetlenségi párt ebben a kérdésben vereséget is szenvedhet.

Jellemzik a helyzetet *Justh* újabb kifakadásai is, melyeket tegnap este a pártklubba való érkezésekor tett.

— Ne engedjünk, — mondotta *Justh* — tartunk ki elveink mellett.

Amikor erre valaki megjegyezte, hogy mind-

— Egész bizonyossággal *Sidil* *Oréida* híres és nagyon gazdag. Néhány háza és sok pálmakertje van . . . És nagy tekintéllyel bír a többi táncosnők fölött!

Egy héttel utóbb én és *Safti* ismét *Sidi*-*Martonban* voltunk. Holdölte volt, midőn *Bord*-hoz közeledtünk és a holdfénytől előzőelőtt falon áthaladva, ismét hallottuk a gyermekek örömrivalgását, kik a fellobogó lángok körül fantasztikus táncokat jártek; a zaj — ma is, éppen úgy, mint akkor, — lassan, lassan elnémult; a tüzek elhamvadtak, az éj titokzatos csendje ráborult a földre és a néma sivatagra . . .

Az utfélen sajátságos alaku fa állott, mintha valami csontváz lenne. Pihenőre leültem egy öreg, mély kut szélére, míg *Safti* melletttem *Kif* pipájából pöfévelt . . . Éjfél tájban lágy dallamos fuvolahangok rezegtek át az éjszakán; a falu felől hallatszottak és lassanként eltűntek a pálmakertek árnyában . . .

— Ez *Smainl* — mondom *Saftinak*.

— Igen, uram, így fuvolázik majd az egész éjszaka, egyedül a pálmák árnyékában.

— De hogy szeretheti azt az *Orédiát*? Szinte képtelenség!

— Nem mondta önnek *Smain*, hogy *Orédia* azon naphoz hasonlít, mely a rhama-zan ünnepet követi. Ha az afrikai ilyesmit mond, akkor nagyon szerelmes.

A fuvola tovább hangzott és én önkéntelenül elgondoltam: Aki a sivatagban született, örökre megfejtethetlen talány marad előttünk.

ennek a 67-esek az okai, akik új választásokat forszíroznak, *Justh* ezeket mondotta:

— Ezt szeretném látni. Majd meg fogjuk mutatni, milyen gyenge lábón áll az alkotmánypárt az országban. A mi programunk az önálló bank és az általános, titkos választójog. A pluralitás nem kell nekünk. Ki fog nekünk ellentállhatni?

A függetlenségi párt felfogását jellemzik azok a dolgok is, melyek tegnap a zárszámadási bizottságban történtek, ahol *Éber* *Antal* a többi között kijelentette, hogy könnyen megeshetik, hogy a közel jövőben a kormány megbukik és a függetlenségi párt ellenzékbe megy. *Mezőssy* államtitkár tiltakozott ugyan eme felfogás ellen, de a bizottság tagjait nem tudta hitükben megingatni.

Mindezek a külső jelek mutatják, hogy a függetlenségi párt nagyrésze tudja, hogy a bankkérdés Bécsben nagyon rosszul áll és hogy ennél fogva a helyzet ma kritikussabb, mint valaha.

A bankbizottság március 2-iki üléséből nem sok várható, mert ott a kormány egyszerűen ki fogja jelenteni, hogy előbb okvetlenül tárgyalásokat kell folytatni az osztrák kormánnyal. A bizottságnak ezt majd tudomásul kell vennie és a kormányt eljárásában az se fogja alterálni, ha a bizottság *Holló* előadói jelentését érdemileg is tárgyalni fogja. Hiszen a bankkérdés ugyse a bizottságban, hanem a Ház plenumában fog eldőlni.

Bankformula

A tegnapi függetlenségi párt vacsorán ki tudódott, milyen tervvel ment a bankkérdés megoldására *Kossuth* Ferenc a királyhoz. Az önálló kartellbankot így szeretné a függetlenségi párt:

Az osztrák-magyar bank megmarad mai formájában, de alapít két külön bankot, egyet Magyarországon, egyet Ausztriában. A két bank összes részvényei tárcájában maradnak.

Mind a két bank kap külön igazgatóságot, ércfedezetet s bocsát ki bankjegyeket. De a statutumok a régié maradnak, a vezetés, irányítás szintén. Minthogy a magyar banknak tőkéje gyöngébb, mint az osztráknak, kap 100 millió dotációt, melynek felét a magyar kormány, másik felét a vasutak igazgatóinak szindikátusa és — *Lánczi* *Leó* adja.

Ez állítólag *Kossuth* terve.

A király azt válaszolta volna e hir szerint *Kossuth* előterjesztésére:

— Nekem nincs kifogásom a terv ellen. De a 14. §-al ezt nem valósíthatni meg, mert a Reichsrát összeül. Tessék az osztrák miniszterekkel megállapodni. Bármilyen megegyezést jóváhagyok.

Azonban az osztrák miniszterek *Kossuth*-formulát előreláthatólag nem fogadják el.

A függetlenségi párt tegnap még mindig *Kossuth* egy kijelentéseinek hatása alatt állott. *Kossuth* ugyanis a bankkérdésre vonatkozólag többek között azt mondotta, hogy a bankügyben az olyan pontokat ki kell kapcsolni, melyeknek megadását a királytól sem lehet kivánni. A függetlenségi pártnak alkalmazkodni kell, elvei feladása nélkül, hogy kormányképes legyen. *Kossuth* szavai nem mindenütt találtak általános megegyezésre és még sok vitára adnak alkalmat.

Háboru előtt.

Ma a helyzet oly bonyolult, hogy az ember nem tudja kinek adjon igazat. Oroszország álláspontja nagyon gyanús. Egyszer háborut akar, egyszer a béke legnagyobb embere. Tegnap már az olasz királyné is felkötötte a pennát és kijelentette, hogy leteszi a koronát, ha a jó montenegróiak porbahullanak. Ma megcátolják. Szóval olyan kétszínű állapot van. Békel Békel Hangzik mindenféle és alattomban köszörülnek kardokat, katonákat szereznek, készülődnek. Vagy talán ez a békéhez szükséges? Akárhogy is áll a dolog a háborus készülődések minden vonalon tartanak,

Az újabb eseményekről a következőkben számolunk be.

A mozgósítás és a vasut.

A nagyváradi pályaudvaron minden készen várja a katonák szállítását. A teherárak szállítása jelenleg szünetel. A waggonok üresen állanak a pályaudvaron és bármelyik pillanatban indulhatnak. Tegnap és tegnapelőtt több uradalom akart waggonokat igénybe venni, hogy Budapestre hizott ökröket szállítsanak. Az állomás főnökség a kocsikat nem bocsátotta az illetők rendelkezésére és ezt azzal az indoklással tette, hogy a kocsikat fenn kell tartani a katonaság részére, hogy bármely nap igénybe vehesse azokat.

A hadbírósgot feloszlatták.

Rendes körülmények között a nagyváradi helyőrségen három hadbíró teljesített szolgálatot. Tegnap a bíróság tagjai parancsot kaptak, hogy jelenlegi hivatalukat hagyják el, szolgálat teteleiket a megjelölt csapatoknál teljesítsék. A hadbírósg feloszlátása is csak annak a bizonyítéka, hogy a hetedik hadtestet teljes egészében vinni fogják. Hadbírósgai feloszlátás háboru esetén szokott bekövetkezni.

A tartalékos tisztek.

A mozgósítást most már nem lehet letagadni. Tegnap a tartalékos tisztek nagyrésze megkapta a behívót, melyben ki van tüntetve, hogy milyen felszerelésekkel mikor és hol kell megjelenniük. Az indulás napja még nem került nyilvánosságra, azonban március 3-án tul nem fog terjedni semmi esetre sem. Tegnap a behívók városszerte óriási feltűnést keltettek, de csak azok előtt, akik hitelt adtak a háborus és minden katonai intézkedéseket cáfoló híreknek.

A hadi felszerelések megérkezése.

Tegnap nagy feltűnést keltett Nagyváradon az a társzeker sor, mely a pályaudvarról a várba igyekezett. A szekereken teljesen új hadi felszerelések érkeztek. Az új felszerelést ma osztják ki a katonák között.

Egy hadnagy előadása.

Tegnap a helyőrség altisztjei előtt *Winkler* Szilárd hadnagy előadást tartott. Az előadás fő sulyát Szerbiára fektette. Ismertette az altisztek előtt Szerbia terepviszonyait, fegyvereit, hadviselési módozatait, katonaságát. Különösen hosszasan foglalkozott az előadó a szerb katonai harcmodorával, mely vérengző és kegyetlen. Ezzel szemben viszont előadta azt is, hogy milyen módon lehet a kegyetlenségekkel szemben védekezni. Az előadást nagy figyelemmel hallgatták az altisztek.

Török vélemény a balkáni ügyekről.

Konstantinápoly, február 26. Az a vélemény itt, hogy a megegyezés aláírásával a balkán bonyodalom befejezéshez közeledik. — Most már a bolgár ügy vár elintézésre, amelynek megtörtéte után elintézik az osztrák-magyar—szerb konfliktust is. A vad harci lármák csak arra való, hogy Szerbia némi előnyökhöz jusson. Szerbiának, hogy valamelyes előnyhöz jusson, nincs más eszköze a fegyvercsörtetésnél. A török kormány bizik a békében és kiártnak tartják Oroszország agresszív fellépését már azért is, mert Oroszország, hogy Bulgária terheit átvállalhassa, nagy költségnél az európai pénzüchöz kíván fordulni.

Szerbia haditervei.

Berlin, február 26. Pétervárról jelentik: A külügyi kormány magánlevelet kapott Zivkovic szerb hadügyminisztertől, amelyben a szerb hadügyminiszter beszámol a szerb hadsereg szervezetéről s egyben bizalmasan tudomására hozza, hogy Szerbia minő operációkat tervez, esetleges háboru esetére. — Pétervárott pesszimiztikus a hangulat. — Az idevaló francia nagykövetségen a háborut elkerülhetetlennek tartják.

Ujabbak a Balkánról.

Róma, febr. 26. A Giornale d'Italia jelenti, hogy Oroszország vonakodott a nagyhatalmaknak Belgrádban teendő együttes lépéshez csatlakozni. Ez az együttes föllépés ezzel dugába dőlt, mert csak abban a föltevésben indítványozták, hogy az összes nagyhatalmak tentartás nélkül hozzáfognak járulni. Szerencsére a Giornale d'Italiának az a hirt legalább is korai s az itteni kormánykörök remélik, hogy nem fog megvalósulni, mert az összes jelentésekből azt lehet következtetni, hogy a belgrádi kormány hajlandó volna a nagyhatalmak mérsékléséről meggyőzni, ha megfelelő gazdasági kárpótlásokat igényéne nekik.

Belgrád, febr. 26. Az éjjel folyamán számos fiatalember szimpatikus tüntetést rendezett néhány miniszter lakása előtt. A tüntetők ezután az osztrák és magyar követséghez akartak vonulni, de csendőrök megállították őket utcáiban. A fiatal emberek ezután bevonultak egy orfeumba, a hol botrányos darabokat adtak elő, amelyben Ausztriát és Magyarországot gyalázták. A fiatal emberek itt is tüntettek. Képviselőkkörökben az a hír van elterjedve, hogy a memorandumnak a nagyhatalmak részére való átadásával egyidejűleg a szerb kormány katonai tüntetést fog rendezni.

London, febr. 26. A Times értesülése szerint Ferdinánd király elhatározta, hogy még ma elutazik Pétervárról. A király tegnap bucsulátogatást tett az uralkodó-család tagjaival.

Róma, febr. 26. A Messagero értesülése szerint a tengerészetiügyi miniszter jövő évi költségvetésébe tíz millió lírát tett két nagy páncéloshajó építésére.

Mi lesz a háboru közvetlen oka?

Konstantinápoly, febr. 26. A szerb bandák támadást fognak intézni Novibazar és Szandzák ellen. Ez a támadás lenne az első oka arra, hogy Ausztria-Magyarország bevonuljon Szerbiába.

Gyujtogatások Alsódnán.

Nagy izgalomban van már 2 nap óta az alsódnai lakosság amiatt, hogy ismeretlen tettesek már a második éjszaka gyujtogatnak. A csendőrség a legszélesebb mederben folytatja a vizsgálatot, de eddig még eredmény nélkül.

E hó 24-én este 7 órakor nagy riadalom verte fel Alsódnán csendjét. Megkonduáltak a harangok s az egész faluban kiabálták: Tűz van! Tűz van!

P. Filip János háza lángokban állott. A ház nép csak nagynehézen tudott kimenekülni a lakásból. Mentésre azonban gondolni alig lehetett, mert a szá mával és takarmánnyal megtöltött padlás beszakadt s a lángok martaléka lett minden. A falu népe szorgalmasan végezte az oltási munkálatokat, de a házat megmenteni nem sikerült, csupán lokalizálni tudták a tüzet. A kár körülbelül 3—4000 koronára tehető. Mivel sem maga a ház, sem a takarmány biztosítva nem volt, a szerencsétlen család, melynek összes vagyona házában feküdt, teljesen tönkrement. Emberben és állatban nem esett kár.

A tűz színhelyén megjelent a csendőrség s megállapították, hogy a tűz gyujtogatás útján keletkezett.

A tettesek, vagy a tettes a ház kertre néző részére helyezte el a szesszel megitatott zsaránokot s így a tető szélétől gyulladt ki a padlason felhalmozott gyulékony takarmány. P. Filip Jánosnak sejtelve sincs arról, hogy ki lehetett a gyujtogató, mert senkinek sem lehetett oka bosszura. Alig csillapultak el az izgalom, másnap már ismét megjelent a vereskakas Alsódnán. 25-én a késő esteli órákban ismét vészjelt adott a harang s lángokban állott özv. Fánye Gáborné, született Pap Mária háza. Kezeit tördelve állt a háza előtt az öreg asszony. A falubeliek erős munkát végeztek. Sikerült is elfolytani a tüzet, de azért a kigyulladt házból alig maradt meg valami. A padlás egészen leégett. Az istálló és a hidas szintén a tűznek esett martalékául. Az előjáróság itt is megállapította, hogy a tűz oka csakis gyujtogatásból eredhetett. A csendőrség erre kettőzött szorgalommal keresi a tetteseket s azt hiszi, hogy mind a két házat egy és ugyanaz követte el. A leégett ház kertjében több férfi lábnyomra akadtak s hiszik, hogy arra menekült el a gyujtogató. Mivel ez a ház sem volt biztosítva, az öregasszony koldusbotra jutott, mert nincs pénze, hogy újra felépítse a házat.

Alsódnán szinte megrémültek az emberek a gyujtogatások miatt és sok gazda saját maga őrsi a házat, félve, hogy ő is a leégettek sorsára jut.

Megbüntetett nemzetiségi tanítók.

A múlt évben Vasady Lajos tanfelügyelő az iskolák látogatása alkalmával több görögkeleti iskolában olyan irányzatot talált, melyet sem a magyar hazaszeretet, sem pedig a törvények nem engednek meg. Az iskolák tanítói jórészt azzal védekeztek, hogy tanítási módszereiket felettes hatóságuk által jóváhagyott módzatok alapján követték. A tanulók nagyrészt olyan tankönyveket használtak, melyekben magyar államellenes dalok, szöveg és olvasmányok voltak. A tanfelügyelő elkobozta a könyveket és az esetekről külön-külön tett jelentést az illetékes hatóságoknak.

A feljelentések alapján három tanító ügyével tegnap foglalkozott Bihar megye feyelemi választmánya.

A választmány igen humánusan bánt el a tanítókkal, mert egyet sem fosztott meg állásától, hanem csak pénzbírságra ítélte a tanítókat.

A feyelemi választmány ülésén Glac Antal főispán elnökölt. A három tanító Csipót Péter loki, Duduleszku Gábor feketegyörösi és Katona Ambrus görög keleti tanító volt.

Csipót Péter iskoájában a tanfelügyelő hiányos magyar tanítást talált. A tanulóknál olyan füzetek voltak, melyekben fegyverkezésre szólítják a románokat. Magyarhaza ellenes dalokkal volt tele az olvasókönyv. A térképeken Magyarország keleti része fel volt tagolva és úgy volt feltüntetve, mintha azok Romániának képeznék részét.

Duduleszku György feketegyörösi és Katona Ambrus tanítók csaknem mindenben követték Csipót tanrendszerét.

A hazafiatlan tanítók ügye a miniszteriumnak is tudomására jutott és elrendelte a legszigorubb vizsgálatot, melyel egyidejűleg a tanítók állami szubvencióját beszüntette. A feyelemi választmány előtt Vasady Lajos és Balogh János referálták az ügyeket. A választmány belátta azt, hogy a három tanító tényleg olyan cselekedetet követett el, melyért megérdemelnék a legszigorubb büntetést, azonban tekintettel volt arra, hogy a tanítók még nem voltak büntetve, a tanítókkal szemben a legmagasabb pénzbüntetést alkalmazta.

A tanítók külön-külön 1000—1000 korona pénzbüntetésre lettek ítélve.

UJDONSÁGOK.**Tájékoztató.**

- Február 28. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.
 Február 28. A legényegylet munkásgimnázium előadása d. u. 5 óra.
 Február 28. Várad-velencei közbirtokosság közgyűlése d. u. 2 óra.
 Március 1—5. Csipke- és kézimunka kiállítás a Keresk. kamara helyiségében.
 Március 3. Közigazgatási bizottság ülése a megyeházán d. e. 9 óra.
 Március 4. Városi közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 óra.
 Márc. 4. Farkas Edith előadása d. u. 6 órakor jogakadémián.
 Március 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 11 órakor az »Otthon«-ban.
 Március 7. A Kath. Kör közgyűlése és Palotay emlékünnepe d. e. 11 óra.
 Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 óra.
 Márc. 18. A kath. kör. böjti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.
 Apr. 1. A kath. kör böjti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.
 Apr. 15. A Kath. kör hangversenye d. u. 6 órakor a főgymnáziumban.

* **Alapítólevél a Rimanóczy hagyatékáról.** Nagyvárad város jogügyi bizottsága tegnap délután tárgyalta a néhai id. Rimanóczy Kálmán által Nagyvárad város szegényügyének rendezésére hagyományozott alapítványról készített alapítólevél tervezetét. A hagyaték átadását ugyanis az I. foku bíróság elrendelte s utasította Nagyvárad városát, hogy az alapítólevelet készítse el. A hagyaték átadása azért késétt eddig, mert a kiacstári közalapítványi ügyek igazgatósága közbevetette magát s azt vitatta, hogy az alapítvány mint önálló jogi személy szerepeljen. Felmerült az a kérdés is, hogy hol omás szerint az I. foku bíróság hagyaték átadó végzését a közalapítványi ügyek

igazgatósága megfellebbezte. A jogügyi bizottság a városi ügyész által elkészített alapítólevelet, némi módosítással elfogadták. Az alapítvány címe: *Id. Rimanóczy Kálmán alapítványa Nagyváradi város szegényügye javára.* Az alapítólevél a közgyűlés elé kerül.

*** A közlelmzés és lakásügy rendezése** Gerő Ármin főkapitány már régebben beadványt intézett a tanácshoz, hogy a közlelmzés és lakásügy rendezése céljából s az ezzel kapcsolatos teendők ellátására a rendőrség kebelében külön ügyosztály állítsanak fel, amely mellett a polgárokból alakított 30 tagu bizottság működne. Ezen új intézmény hatásköre kiterjedne: a piaci visszaélések megakadályozására, figyelemmel kísérendő az élelmiszer árak alakulásait; javaslatokat tenni a bizottság a piaci kartellek ellen, s az élelmiszerek árának hatósági megállapítására, felügyelne a mértékekre s a túlszűfolt lakásokra. A 30 tagu bizottság felét a törvényhatóság tagjaiból, felét a polgárságból 3 évre választanak. — A jogügyi szakbizottság helyesli az eszmét, s hogy a rendőrség kíségetésére a polgári bizottság megalkassák, de ekkor van minden új ügyosztály felállításának.

*** Vámosok kérelme** A városi vámkezelők egy részét ujabban akként alkalmazza a város, hogy nyugdíj jogosultságuk nincs, hanem az évi osztalék 50 százalékát visszatartja a város s abból a város részére segélyt adhat. Ezek a vámosok most az egész jutalék kiutalását kérik, mert a törvényhatóság elvileg a nyugdíj jogosultságnak kiterjesztését elfogadta. A város főszámvéveje a jutalék felének további levonását javasolja a segély-alapra, mindaddig, míg nem csak elvileg, de tényleg felvételnek az összes vámosok a nyugdíj jogosultak között.

*** Ki volt a feljelentő?** Az építőmunkások helyi szakszervezetének felfüggesztésével kapcsolatban megírtuk, hogy a miniszter a felfüggesztést Zana Agoston és társai feljelentésére rendelte el. Illetékes helyről arról értesülünk, hogy Zana Agoston nem írta alá a feljelentést s így nem áll azzal összefüggésben s így neve csak tévedésből került a közleménybe.

*** Adakozások a szegények fájára** A szegények fájára ujabban a következők adakoztak: Sal Ferenc kir. tanácsos, nyug. polgármester 10 koronát, Spitz Sámuel cementgyáros 10 koronát és Mihelffy Pál fűszernagykereskedő 20 koronát. Ez összesen a rendőrfőkapitány azonnal tűzfát vétetett s a jelentkezők száza közül kiválasztott néhány család között kiosztatta.

*** Nyilatkozat.** A »Nagyvárad« folyó hó 24-ik számában Kovács J. Károly aláírásával értő hangú közlemény jelent meg Somogyi Miklós püspökségi uradalmi intézőre vonatkozólag. E tárgyban a következő sorok közlésére kértünk fel: A »Nagyvárad« című napilap f. hó 24-iki számának »Nyiltér« ében Kovács J. Károly ur, okl. gazda részéről hozzám intézett nyilt levélre a t. olvasó közönség tájékoztatása céljából kijelentem, hogy nevezett ur véleményem közvetlen felelősével szemben tenüsitott engedetlensége miatt a nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalom szolgálatából folyó évi január 31-én elbocsátott. Azóta minden utat módot megkísérlettem arra, hogy belém kössön, de mert vele szemben elbocsátását követőleg is csak hivatali állásomból kifolyólag érintkeztem, — ilyen terrorizáló kísérletekkel nem engedhettem a hivatalos dolgokat magán utra terelni. Ez indított arra, hogy nevezett urnak a Nagyváradi f. évi február 24-iki számában közölt, valamint már előbb tudomásomra jutott sértő kifejezéseiről az illetékes büntető

biróságnál kerestem jogorvoslást. Beél, 1909 február 25. Somogyi Miklós nagyváradi lat. szert. püspökség beéli uradalmi intézője.

*** Öngyilkos cipészinas.** Tenkéről írja tudósítónk, hogy Wekerle Ferenc 14 éves cipészinas tegnap felakasztotta magát. Tettének oka az volt, hogy a fiu gazdájától pénzt emelt el s attól való félelmében, hogy megverik a csendőrök, kiknek a dolgot a gazda bejelentette, felakasztotta magát. Mire észrevették tetteit, meghalt.

*** Meggyuladt a szénkocsi.** A tegnap este Váradról Budapestre menő személyvonat szénkocsija Mezőkeresztes és Berettyó-ujfalu között meggyult, úgy hogy a vonatnak meg kellett állni, hogy a meggyuladt szenet a káczában lévő vízzel eloltsák. Egyszer nem volt elég közvetlen Berettyó-ujfalu alatt másodsor is kigyuladt úgy, hogy a sok álldogálás miatt 2 és fél órai késéssel tudott csak a vonat a keleti-pályaudvarra berobogni.

*** Esküvő.** Ma, február 27-én tartja esküvőjét egyik fővárosi plébánia templomban Eitner Zsigmond függetlenségi párti országgyűlési képviselő Szigethy Asztalos Eszterrel, a nagyváradi hölgyvilág bájos tagjával.

*** Megfagyott erdőőr.** Joo István budarászi erdőőr, ki a Wilgerodtnál volt alkalmazva, tegnapelőtt az erdőben leült és elaludt. Másnap megfagyva találták a falubeli emberek kik az erdőn arra jártak.

*** Tűz Margittán.** A méteres hó dacára is tegnapelőtt este kigyulladt Margittán Szabó József háza s a szorgalmas oltás ellenére leégett. A tüzet csak késő éjjel sikerült lokalizálni. Emberéletben nem esett kár. A ház biztosítva volt. A tűz a kéményből pattant ki a padlásra, hol a felhalmozott limlom lángot fogott.

*** Peosenyőre vágyott.** Jánossy Gyula városi közg. gyakornok bejelentette, hogy Fűzes-utca 2. sz. a. lakása udvarára csütörtök este 8 óra tájt bemászott valaki és a baromfi-ól körül próbált szerencsét. Minthogy a házbeliek zajt ütöttek, az illető a kerítésen át elmenekült. A rendőrség nyomozza az illetőt.

*** A telefon kábelek megrongálása ellen.** A belügyminiszter a következő körrendeletet adta ki: A távbeszélő rohamos fejlődése következtében szükségessé vált, hogy a városok területén a távbeszélő vezetékek mind inkább fokozottabb mértékben kábelekben helyeztessenek el. Ily munkák végrehajtása után a 15, 128/1900 sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet alapján az illető város hatóságának a kábelhálózat tervei megküldetnek, azon felkérésrel, hogy mindazon esetekben, midőn a kábelek helyén ők maguk végeztetnek munkát, vagy ily munkák végzésére vállalatoknak vagy iparosoknak engedélyt adnak az illető posta és távirtda hivataltól vonalfelügyelő kirendelését kérik, illetőleg a felügyelő kirendelésének kérésére az illető vállalatok vagy iparosokat a munkaadó megadása alkalmával kötelezzék oly megjegyzéssel, hogy a kábelek megrongálói ellen az 1888. XXXI. t. c. 12. § a alapján a büntető törvénykönyv 439. és 440. § ai fognak alkalmazásba vétetni s ellenük a kártérítési eljárás is meg fog indítani. — Megjegyzendő, hogy a vonalfelügyelő kirendelése címén a munkát végzett hatóságok vagy vállalatok, illetőleg iparosok terhére költségek nem számíttatnak fel. — A fent leirt intézkedések dacára a kereskedelemügyi miniszter urtól vett értesülés szerint igen gyakran fordulnak elő kábelrongálások. A távirtda- és távbeszélő üzemi biztonság érdekében, felhívom Czimet, miszerint a kábelhálózat mentén végrehajtandó munkáknál, illetőleg a munkaengedélyek kiadásánál az ide vonatkozó rendelkezések betartására szigorúan ügyeljen. A miniszter helyett Hadik s. k. államtitkár.

*** Kinevezés és áthelyezés.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Sény Géza kat. mérnököt hasonló minőségben a IX. fizetési osztály 3. fokozatába vrló sorolással kinevezte szolgálatára május hó 1-től a nagyváradi 8 feiméré-i felügyelőséghez osztotta be. Ugyancsak május 1-től az itteni felügyelőséghez helyezte át a miniszterelnök Ruttkay Vilmos kat. főmérnököt, míg Kollányi Boldizsár kat. mérnököt a nyitrai, Medgyessy Pál mérnöksegédet pedig a debreceni feimérési felügyelőséghez osztotta be.

*** Mórócz települni akar.** Vannak emberek, akik minekutánna megunták a folytonos vándorlást és a »mi van eladó« kiabálást, kiszemelnek egy községet, ahol le akarnak települni. Az ilyen település azzal szokott járni, hogy a község nyakán marad a jövevény, aki rendszerint egy tucat familiával is rendelkezik. A szegény pótdától görnyedő polgárok pedig kénytelenek fizetni. Ilyen új települő akart lenni Stern Mór Bagamérban. A község képviselőtestülete azonban elég óvatos volt és Móróczot nem engedte letelepülni. A főszolgabíró megvizsgálta az ügyet és úgy találta, hogy Stern beteges ember, aki előbb-utóbb a község nyakába szakadna, miért is a képviselőtestület határozata mellett foglalt állást.

*** Krajova község kérvénye.** Már két év: annak a dolognak, hogy a Krajova község mellett folydogáló Sijád patak nem törődve semmivel kitör medréből és hatalmas, mondhatni, borzalmas pusztítást vit véghez a szomszédain a békétűrő vetéseken és házakon. Ez az állapot már tűrhetelelenné kezdett válni, míg kor is a földmivelésügyi miniszter azzal a záradékkal, hogy a község 1908 év végén a költségeket visszatérít, a patakot szabályoztatta úgy hogy az kénytelen volt idegességén uralkodni és szépen a neki megjelölt határok között tovább csörgedezni. Ejjárt az idő, elérkezett 1908 év vége, de a megtérítendő szabályozási költség nem volt együtt a község pénztárában. Mire a minisztérium emlékeztető leíratot intézett Krajova községhez. Hiába »ahol nincs, ott ne keress.« A község mást nem tehetett mint irt egy kérvényt, amelyben ecsetelik a nyaru helyzetüket, benne azt, hogyha ki kell minden áron fizetni a munkálatok költségeit, az éhenhalástól nem állanak messzire, kéri a minisztériumot, hogy engedje el ezen összeg megtérítését. A miniszter most leirt a szolgabíróhoz véleményezés végett és ez a hatóság tényleg megérőlti a kérvényben foglaltakat és ő is kéri a minisztériumot ennek a megadására.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Erdészleány.

Vasárnap délután: Peleskei nótárius, este: Erdészleány.

Az erdősz leány. Ma és holnap este Jarnó bájos operettjét ismételik meg abban a pazar kiállításban, amely az első előadásán oly nagy feltűnést keltett. A poétikus rokoko idill minden jelenete megkapóan érvényesül a ragyogó kiállításban. — Az operettben három primadonna vetélkedik a diadalért s még a primadonnáknál is nagyobb sikere van az eleven özikének.

Peleskei nótárius. Vasárnap délután hangos lesz a színház a kacagástól. Gabányi híres nevezetes »Peleskei nótárius«-át elevenítik fel. Ez az igaz magyar humorral teljes régi bohózat még ma is népszerűbb sok új francia bohózatnál s késégtelen, hogy vasárnap délután zsűfolt ház fogja végignézni a jó öreg »Peleskei nótárius«-mókáit.

TÁVIRATOK.

Összeesküvés Ferdinánd ellen.

Belgrád, febr. 26. Ma a csendőrség két szerb egyént tartóztatott le, akiről kiderült, hogy egy szófiai összeesküvő bandának a tagjai. A két ember Ferdinánd király ellen akart bomba merényletet elkövetni. A két embernek egy nő társuk is van, akit most keres a rendőrség.

Kirabolt hajópénztár.

London, febr. 26. Egy hajó pénztárát tegnap kirabolták. A rablók a kasszát fe robbantották és 500 font sterling értékű bankjegyet, valamint 2000 font aranyat vittek el.

A nagyszerb propaganda.

Zágráb, február 28. Sansikonostban letartóztattak egy Jovanovics nevű szerbet, akit összeesküvéssel gyanúsítanak s akinek szállásán 34 dinamitpatront találtak. Mihácsban több szerb ellen indítottak vizsgálatot a nagyszerb összeesküvésben való részesség miatt. Dubicából azt jelentik egy zágrábi lapnak, hogy a dubicai szerb parasztok a katolikus temetőt elpusztították, a kápolnát szétrombolták és a szentségeket meggyalázták. A katolikusok körében óriási az izgatottság.

Tebris ostroma.

Teherán, febr. 26. Tebrisi távirat szerint a támadást, amelyet a sah hívei keletről és délről a város ellen intéztek, mindenütt visszaverték. A támadók veszteségekkel visszavonultak.

Congó bekebelezése.

London, február 26. A mai felirati vita során Grey államtitkár a Congó-kérdésre vonatkozóan kijelentette, hogy Anglia szívesen elismerné Congó bekebelezését ez azonban a régi rezsim elismerését, jelentené. — A kormány nem fog lépéseket tenni, mielőtt a parlamentnek nem volt alkalma a belga válasznak nyilatkozni, amely 14 nap múlva érkezik meg.

Igazságszolgáltatás.

§ **Elítélt felségsértő.** A tegnapi törvényszéki tárgyaláson *Sztankovics* József aradi lakos felségsértése perével foglalkozott a kir. törvényszék *Millye* Gyula elnöklése alatt. A múlt év őszén egy ünnepségre *Apponyi* Albertet várták az aradiak. A tömegben *Sztankovics* József sértő szavakkal illette *Apponyit* valamint a királyt is. Ezért számolt tegnap a *Sztankovics* a törvényszék előtt, ki őt 3 havi fogházra ítélte. Védő *Szokolj* Tamás volt. Ügyész *Lásár* Márton.

KÖZGAZDASÁG.

A házinyúl értékesítése.

A házinyul-tenyésztés egy idő óta rohamos lépésekkel halad előre. Az ország minden vidékén ujjabb és ujjabb hívei akadnak e mindenütt könnyen üzhető tenyésztési ágazatnak, amely hivatva van mint a mezőgazdaság mellékágazata a népjólét emelését előmozdítani. Jövedelmezősége azonban a tenyésztők csak abban az esetben számíthatnak, ha termékeiken egész éven át minden időszakban tudhatnak. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31., házinyul-tenyész-

tési akcióját országosan szervezve, módot és alkalmat nyújt arra, hogy a tenyésztők házinyulait (akár fajállatok, akár piaci értékesítésre való kereszteszések vagy a tenyésztésből kiseleztezt állatok) bármikor minden mennyiségben értékesíthessék, ahol a levágásra való bármilyen szőny vagy fajta házinyulak levélve, bőr és belek nélkül (máj, tüdő nyak és fejfel) kg.-ként 70 fillérért értékesíttetnek.

Ajánlatos tehát, hogy a tenyésztők saját érdekében eladásra kerülő nyulait külön-külön, vagy az egész községből együttesen, a darabszám és a körülbelüli elősúly megjelölésével fenti szövetkezettől bejelentsek.

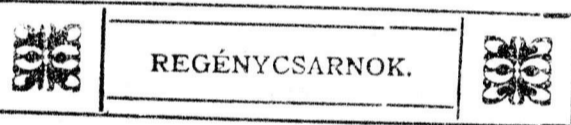
== **Hernyóirtás.** A Körösön 30 centiméteres jégpáncél van s teljesen uralkodik még másként is a tél, de már ékezknek a tavaszra emlékeztető miniszteri rendeletek. Így a földmivelésügyi miniszter leiratban értesítette a vármegyét és a várost, hogy szaktözegei jelentései szerint a hernyó és vértetű óriási károkat okozott a múlt évben, mert a kötelező irtást nem hajtották végre, a hatóság pedig az ellenőrzést nem hajtotta végre. hanem megelégedett azzal, hogy kibocsátotta a hirdetőnyel. A miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a hernyó és vértetű-irtást az ideán ellenőriztetni fogja és a kötelezőszabvány szerinti hatósági közegeket szigorúan megbünteti.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 26

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. — — —	— — —	10.38
Rozs okt. — — —	— — —	8.96
Zab májusra — — —	— — —	—
Zab okt. — — —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul. — — —	— — —	6.69

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

58.

— Jetti, Emi, Peti, Kari, Gyuri, Józsi, Gyula, Misi, Anti, Pali, Friczi, Gejza, Ödön, Laji, Matyi, Pisti, Jancsi és te hihetetlen Tamás álljatok elő, indulunk haza felé.

Az öreg ur szokás szerint hatásra számított, hogy majd tartóztatni fogják, de most az egyszer csalódott; előálltak tehát a kocsik, fel is ültek a kocsikra, csak Emike nem, ki ez alatt Istvánnal a másik szobában volt s így az egész dologról mit sem tudott.

Az öreg már a kocsin ült, midőn észrevette, hogy Emike hiányzik.

— Hó, megállj, — kiált a kocsinak, ki megállítja lovait, mielőtt az öreg leugrott volna, visszarohant tehát a szobába s erősen elkezd kiabálni: Emi! Emi!

A leány atyja által hallván nevét kiáltani, Istvánnal követve, megjelen a szobában zavartan pillant szét és kérdi:

— Mit parancsol édes apám?

— Mit parancsolok? — hát nem tudod, hogy gyere?

— Hová?

— Haza.

— Miért?

— Mert én parancsolom.

— És Nina néni?

— Az itt marad.

— Magában?

— Eml mit kérdezősköddöl annyit, — teszi utána bosszusan az apa, — hiszen csak nem cipeljük talán magunkkal?

A szegény leány most kezdte csak érteni, hogy távollétében itt valami nagynak kellett történni, bár tisztán nem képzelhette a dolgot, mert először távol volt a szobától, hol az előbbi események történtek, másodsor annyira zavart volt, hogy tiszta teleletet sem tudott adni; mert hiába Nina néje volt mindene, ezt elvesztette s most rettegni kellett neki a jövőtől, mely könnyelmű atyja intézkedései folytán reá várt.

— Atyám! de őt el fogják temetni, — folytatá zavartan az izgatott leány.

— Természetesen! s mi közöd hozzá?

— Ó nagyon nagy! én legalább a temetésén jelen kívánok lenni.

— Pedig éppen azon nem leszel jelen, — teszi utána ördögi mosolylyal az apa.

Emikével e szókra megfordult a világ, először fájdalmasan sikoltott fel, azután megfeledkezve önmagáról, szilárd határozott hangon mondá:

— De én itt akarok maradni, s itt maradok, ennyivel tartozom nagynémnek; azután törtéjék, aminek történnie kell.

— Hah, háládatlan rossz lány! — dörgé vérben forgó szemekkel az öreg ur, — tehát ezért neveltelek én fel, hogy engedtlenséged siromat ássa meg! — jól van, maradj! te ellene szegültél atyád parancsának s én viszonzásul megszünök atyád lenni, érts meg jól: házam küszöbét többé át nem léped, pártfogásomra nem számíthat, mert én téged e perctől fogva mindenből kitagadlak, megvetlek, megátkozlak.

Emike nem ballotta többé az utolsó szavakat mert ájultan rogyott a ravatalra s míg a jelenlevők ápolására siettek, azalatt Filemon dühösen hagyta el az ajtóküszöböt, feült a kocsiba s néhány másodperc múlva hallatszott a szobába ama döbörgés, melyet Filemon két járművének tova távozása okozott.

Miután Emikét a sok gondos kéz gyöngéd ápolása felébresztette ájulásából, István megfogta nejeének kezét s egy ablak mélyedésbe vezette.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUSKICS GYULA.

380—1909. végli számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbíróságnak 1909. évi VIII. 663—5. számú végzésével dr. Krüger Jenő ügyvéd által képviselt özv. Ováry Sándorné felperes részére alperes ellen 206 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2800 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Rákóczy-utca 9. számú házban leendő megtartására 1909. év március hó 6. napján d. u. 5 órájára tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt üzleti berendezés s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

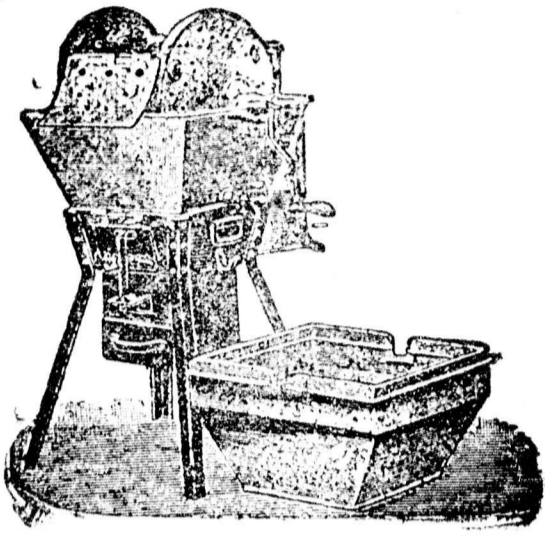
Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részökre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztést követő naptól számítatik.

Kelt Nagyvárad, 1909. évi február hó 24-én

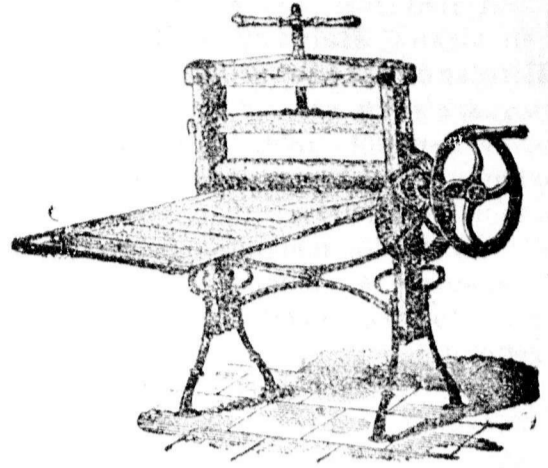
Várnai Henrik,

kir. járásb. végrehajtó.

A világhírű „JOHN“ féle
gőz mosógép. Ruha mángorló
és gummi hengerű facsaró
gépek kizárólagos raktára.
Arjegyzékkel és árajánlattal
:: :: készséggel szolgál :: ::

Tarsoly és Risztó
vaskereskedése Nagyvárad, Rákóczi-út.

MEGHIVÁS.

a «Nagyvárad Takarékpénztár
Részvénytársaság»

62-ik rendes közgyűlésére,

mely 1909. évi február 28-án délelőtt
10 órakor, saját üzlethelyiségemben fog
megtartatni.

T Á R G Y A I:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. üzlet-
év eredményéről.

2. A felügyelőbizottság jelentése az 1908.
évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és
ezzel kapcsolatban a mérleg megállapítása
valamint a nyereség felosztása iránti hatá-
rozathozatal.

3. Az igazgatóság javaslata az alapszabá-
lyok 4., 14., 15., 26., 35. és 40. ik szakaszainak
módosítása (az igazgatósági felügyelőbizottsági
tagok, valamint a napibiztosok számának eme-
lése és a közgyűlés határidejének meghirdeté-
sére meghatározott határidő leszállítása) tár-
gyában.

4. Az elhalálozás folytán megüresedett egy
igazgatói állásnak, valamint az alapszabályok
módosítása által szervezett igazgatósági tagsági
helynek 2 évi időtartamra választás utján be-
töltése.

5. A módosított alapszabályok értelmében
szervezett új felügyelőszéki tagságnak, valamint
választás következtében esetleg megüresedhető
felügyelőszéki helynek 2 évi időtartamra választás
utján betöltése.

6. Az alapszabályok 40-ik szakasza értel-
mében kilépő 5 napibiztosnak 3 évi időtar-
tamra, valamint a módosított alapszabályokban
szervezett 3 új napibiztos helynek 3, 2 és 1
évi időtartamra választás utján betöltése.

7. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-
alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt
akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg
a társaság pénztárába részvényét, melyet leg-
alább egy hó előtt saját nevére íratott, szelvé-
nyeivel együtt letenni, hol az öt megillető
szavazat számát előtűntető tértívénnyel látta-
tik el. A mérleg eredeti példánya az üzlethelyi-
ségben folyó február 21-től kezdődőleg a rész-
vényesek által megtekinthető.

HLATKY ENDRE,
igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az
alapszabályok 15 §-a értelmében érvényes határo-
zathozatalra 20 oly részvényesnek kell jelen lenni,
kik a részvénytőkének legalább egy harmadrészt
képviseleik.

Cservágás eladás.

A nagyváradai I. sz. Főtisztelendő
Káptalan tulajdonát képező, s Sza-
lacs biharmegyei község határában
fekvő »Értölgy« nevű erdő folyó évi,
32 kat. hold kiterjedésű, cserhántásra
alkalmas vágásának fatömegéről
nyerhető tölgykéreg eladás alá kerül.
A megajánlandó vételárnak legalább
is 10 százalékát tevő készpénzzel,
mint bánatpénzzel felszerelt zárt
írásbeli ajánlatok legkésőbbben a folyó
évi március hó 28-áig alólirotthoz
beadandók, ugyanitt az eladási fel-
tételek megtekinthetők, vagy kivá-
natra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, Sal Ferenc-u.
4. 1909. február 25-én.

TÖRÖK LÁSZLÓ s. k.,
káptalani erdőmester.

— Utánnomás nem díjazatik. —

178—1909. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás
folytán Nagyvárad város területén felállítandó hirde-
tési táblák és oszlopok felállításának vállalatba
adása céljából f. évi március hó 29-ik napján d. e.
10 órakor nyilvános ajánlati tárgya ást fogok tartani.
Ajánlatok csak írásban zárt ajánlat utján
adhatók be a fent kitett határidőig.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el
és csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt
sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy
posta utján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá
vetetni. A borítékon az ajánlat tárgya megjelölendő.

Minden ajánlattevő maga köteles ajánlatában
megjelölni azon időtartamot, melyre a kizárólagos
hirdetési jogot kéri s a mely idő leteltével az általa
felállítandó összes hirdetési táblák és oszlopok a
város kizárólagos tulajdonába mennek át, ugyan-
csak vállalkozó köteles ajánlatában megjelölni azon
évi átalány összeget is, melyet a kizárólagos hir-
detési jogért a városi pénztárnak fizetni felajánl s
mindazon feltételeket szabadosan körülírni, a melyek
mellett a hirdetési táblák és oszlopok felállítására
magát kötelezi.

Bánatpénzzel ajánlattevők 1000 koronát tartoz-
nak a városi pénztárba készpénzben vagy óvadék-
képes értékpapirokban letenni. A bánatpénzt az
ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz

letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg
hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

A fent jelzett vállalatra vonatkozó árverési
feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos
órák alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan ki-
tenni köteles, hogy az árverési feltételeket s jelen
hirdetményt ősméri s azokat magára nézve köte-
lezőknek elfogadja-e? vagy pedig oly ajánlatot
nyújtani be, melyben a vállalati feltételeket a
vállalkozó maga írja elő részletesen.

A közszállítási szab. rendeletnek a hazai
gyártmányok hazai anyag magyar honos műszaki
erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezései
minden ajánlattevőre kötelezők.

Ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig
kötelező, míg az ajánlatok felett végleges döntés
történik, ellenben Nagyvárad város csak az ár-
lejtés eredménye felett hozandó határozatának jog-
erőre emelkedésével.

Azon ajánlattevő kik ajánlatuk benyújtásakor
a várossal még üzleti összeköttetésben nem állot-
tak, illetve a városi hatóság előtt még ismeret-
lenek, tartoznak szállítóképességüket és megbiz-
hatóságukat illetékes helyhatóságuk bizonylatával
igazolni.

A város közönsége a beérkezett ajánlatok
fölött teljesen szabadon határoz, jogában áll tehát
bármelyik ajánlattevővel szerződni, esetleg újabb
árverést tartani vagy a vállalatot pályázatban részt
nem vett más vállalkozónak is kiadni.

Nagyvárad, 1909. február hó 22. én.

Komlóssy József
tanácsnok.

mint az árverelés küldöttség elnöke.

Megnyitak a Fekete Sas nagyszállója éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát
képezi a Fekete Sas éttermei és föld-
alatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pa-
zar fény közepette a legmodernebb be-
rendezkedés biztosítja a kitűnő kényel-
met ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, ki-
váló bel és külföldi borok, Déher féle
dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkal-
masabb helyiségek állanak rendelkezé-
zésre. Valóban méltán rászólgál ezen né-
lyiség és annak fáradságot nem kímélő
bérlejtője **BENRÁD ALBERT** arra, hogy a
nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet minden év január és július elsején** egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizetelni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitel igényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja* tagjainak betéteik négyötöd részére erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételidő üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet igazgatósága.

A folyó hó végén nyilvános aláírásra kerülő

4½% m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéréseknél telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükséges.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, etlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktáru.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után heterként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy a **takarékosság ügyét szolgálja** tagjainak betéteik négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési-lapok útján teljesíthetik.

Felvételidíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvételei iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1909. január 1.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet igazgatósága.†

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. TELEFON 180
Gazdálkodóknak gépolaj tovatva zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 4.50 kor. 100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek**, fénypésszálámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtétezésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lértől 12 lértől minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Megvettük a Czillér Imre-féle

= **rőfös- és szőnyegáru raktárt** =

Rákóczi-ut 7. a. (Szt. István palota) hol az

ÁRUSÍTÁST!

megkezdtek.

Eladásra kerülnek az összes női ruhakelmék, Blous és ruhaselymek, szőnyegek, függönyök, vásznak, asztalneműek, ruhavásznak himzett batistok mosóárak, stb.

Tisztelettel

Dick Jakab és Társai.